

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa Z. C.

przeciwko Spółce S.A. w B. Oddział w D. Kopalnie w Całkowitej Likwidacji z/s w D.
Rejon W. w W.

o zadośćuczynienie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23
października 2024 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy
z dnia 29 listopada 2023 r., sygn. akt VII Pa 66/23,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania bez
obciążania skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Świdnicy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z 29 listopada 2023 r., VII Pa 66/23 oddalił apelację powoda Z. C. od
wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 25 lipca 2023 r., IV P 122/23,
oddalającego jego powództwo, w którym domagał się zasądzenia od strony
pozwanej (R. S.A. w B. Oddział w D. Kopalnie w Całkowitej Likwidacji z siedzibą w
D., dalej jako spółka) kwoty 50.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie,
licząc od dnia następnego po dniu doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik powoda, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie skarg kasacyjnej do rozpoznania wskazał na zachodzącą w sprawie nieważność postępowania w związku ze składem sądu odwoławczego sprzecznym z przepisami prawa oraz występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do pytania: czy na „dowiedzenie się” przez poszkodowanego o osobie obowiązanej do naprawienia szkody w rozumieniu art. 442¹ § 1 i § 3 k.c. składa się świadomość poszkodowanego o możliwości dochodzenia od niej roszczenia o naprawienie szkody?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej spółki kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą istotne okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą istotne okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Tymczasem, najdalej idący zarzut nieważności postępowania okazał się oczywiście bezpodstawny i chybiony. Prawdą jest, że zgodnie z uchwałą

składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (zasada prawna) z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22 (OSNP 2023 nr 10, poz. 104) rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Jednocześnie Sąd Najwyższy ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia. W niniejszej sprawie wskazana uchwała nie ma zastosowania, ponieważ skład sądu nie został ukształtowany na podstawie art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 cytowanej ustawy, a jedynie w oparciu o treść art. 367¹ § 1 k.p.c.

Pierwszy wyjątek od zasady jednoosobowego orzekania w postępowaniu apelacyjnym, wynikający z art. 367¹ § 1 k.p.c., dotyczy tych spraw, które w pierwszej instancji rozpoznawane są przez sąd rejonowy, a w drugiej przez sąd okręgowy. Sąd Okręgowy orzeka w postępowaniu apelacyjnym w składzie trzech sędziów w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia choćby w jednej z wniesionych apelacji przekracza 1.000.000 zł. Wartość przedmiotu zaskarżenia w rozpoznawanej sprawie została ustalona na 50.000 zł, co oznacza, że zastosowanie ma art. 367¹ § 1 k.p.c., ponieważ wskazany wyjątek nie zachodzi.

W odniesieniu do drugiej przesłanki, wskazanej przez Skarżącego, należy przypomnieć, że zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią juretryczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania

problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14).

Powyższym wymogom autor skargi nie sprostał. Zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przedawniają się po upływie 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się lub mógł się dowiedzieć przy zachowaniu należytej staranności o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Powyższe oznacza, że aby przedawnienie rozpoczęło bieg, poszkodowany musi zdobyć łącznie wiedzę w powyższym zakresie bądź przy należytej staranności móc ją zdobyć. Przy czym należyta staranność należy rozumieć zgodnie z treścią art. 355 k.c. Termin trzyletni jest terminem ruchomym, jego początek zależy od zaistnienia subiektywnego stanu wiedzy (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 27 lipca 2016 r., V CSK 680/15, LEX nr 2108514, oraz z 6 października 2017 r., V CSK 36/17, LEX nr 2429631). Chodzi bowiem nie o chwilę, w której poszkodowany uzyskał jakąkolwiek wiadomość na temat sprawcy, lecz o chwilę uzyskania takich informacji, które - oceniając obiektywnie - pozwalają z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo konkretnemu podmiotowi.

Badając początek biegu terminu przedawnienia, należy ustalać, czy wystąpiła konkretna wiedza u poszkodowanego, a nie jej szerzej rozumiana świadomość, czyli ogólne rozeznanie lub zdawanie sobie z czegoś sprawy.

Poszkodowany wie o szkodzie wtedy, gdy zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw danego zdarzenia. Bez znaczenia jest okoliczność, kiedy poszkodowany dowiedział się o rzeczywistych rozmiarach uszczerbku oraz trwałości jej następstw, a w szczególności o wysokości należnego mu odszkodowania (zob. A. Szpunar: Wynagrodzenie szkody wynikłej wskutek śmierci osoby bliskiej, Bydgoszcz 2000, s. 193). Aby uznać, że poszkodowany posiadał wiedzę o osobie, musi on dysponować danymi pozwalającymi na zidentyfikowanie osoby odpowiedzialnej za szkodę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2018 r., V CSK 544/17, LEX nr 2500469). Jest to zatem uzyskanie takich informacji, które oceniane obiektywnie, pozwalały z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać odpowiedzialność konkretnemu podmiotowi. Stwierdzenie u poszkodowanego stanu świadomości w powyższym zakresie jest zależne od jego właściwości podmiotowych, dostępnej wiedzy o okolicznościach wyrządzenia szkody oraz zasad doświadczenia życiowego. W przypadku zaś roszczeń potwierdzonych orzeczeniem odpowiedniego organu lub ugodą bieg przedawnienia rozpoczyna się wraz z uprawomocnieniem się orzeczenia lub zawarciem ugody.

Początkiem biegu przedawnienia jest miarodajne i autorytatywne orzeczenie kompetentnej placówki medycznej, która dokonała rozpoznania występującego schorzenia i zakwalifikowała je jako chorobę zawodową (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2014 r., I PK 213/13, LEX nr 1466624), nie jest natomiast konieczne oczekiwanie poszkodowanego na uprawomocnienie się decyzji właściwego organu o stwierdzeniu choroby zawodowej jako konsekwencji warunków zatrudnienia u konkretnego pracodawcy (wyroki Sądu Najwyższego: z 15 listopada 2007 r., II PK 62/07, OSNP 2009 nr 1-2, poz. 4; z 14 czerwca 2011 r., I PK 258/10, LEX nr 1001280; z 10 października 2012 r., III BP 4/11, OSNP 2013 nr 15-16, poz. 181).

Trafnie Sąd Okręgowy ustalił moment, w którym powód uzyskał świadomość powstania szkody. Datą rozpoczęcia biegu przedawnienia jest data wydania decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, to jest 16 kwietnia 2019 r. Zważywszy na to, że powód pozostawał w zatrudnieniu wyłącznie u strony pozwanej i jej poprzedników prawnych, nie było kontrowersji co do osoby zobowiązanej do naprawienia szkody.

Przedstawione argumenty skłaniają do konkluzji, że w sprawie nie wykazano przesłanki uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, dlatego na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. ze względów natury społecznej.

[SOP]

r.g.